

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 23 februari 1932 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av Norrköping—Söderköping—Vikbolandets järnvägsaktiebolags skuldförhållande till staten.

(4:e avd.)

Uti en till riksdagen den 12 februari 1932 avlåten, till statsutskottet hänvisad proposition (nr 85) har Kungl. Maj:t, under åberopande av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att statens den 1 juli 1932 beräknade kapital- och räntefordran hos Norrköping—Söderköping—Vikbolandets järnvägsaktiebolag på grund av statslån för anläggning av järnvägar Norrköping—Kummelby—Söderköping och Kummelby—Arkösund samt Valdemarsvik—Söderköping med hamnspår till sjön Yxningen må till den del, densamma överstiger 500,000 kronor, avskrivnas under de av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade villkor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

De Norrköping—Söderköping—Vikbolandets järnvägsaktiebolag tillhöriga smalspåriga järnvägarna, nämligen dels Norrköping—Kummelby—Söderköping samt Kummelby—Arkösund, dels ock Valdemarsvik—Söderköping, hava under de senaste åren lämnat allt mindre driftöverskott. Bolaget, som uppger sig hava vidtagit möjliga åtgärder till rationalisering och förbilligande av driften och som hittills vederbörligen fullgjort betalningsskyldigheten för de av bolaget innehavda statslånen, ser sig, enligt vad i propositionen upplyses, numera icke i stånd att för framtiden fullgöra annuitetslikviderna för de båda lånen.

I anledning härav förda underhandlingar mellan representanter för fullmäktige i riksgäldskontoret och för bolaget hava resulterat i ett förslag till skuldreglering, avseende att statens sammanlagda fordran hos bolaget, räknat från och med den 1 juli 1932, skulle ombildas till ett nytt lån å 500,000 kronor, medan återstoden skulle avskrivnas. I det belopp, som sålunda skulle avskrivnas, ingår ett kapitalbelopp av 377,839 kronor 94 öre samt räntor till belopp av 86,595 kronor 33 öre, däri inberäknad till sitt värde den 30 juni 1932 reducerad anståndsrenta. Det totala, till avskrivning föreslagna beloppet skulle följ-

aktligen uppgå till 464,435 kronor 27 öre, beräknat på nyss angivet sätt, eller något mindre än hälften av statens hela fordran.

Till säkerhet för det nya lånet å 500,000 kronor skulle enligt förslaget lämnas dels inteckningar i bolagets järnvägar med förmånsrätt efter två inteckningar å tillhopa 100,000 kronor, vilka bolaget skulle få disponera för att därmed erhålla möjlighet till upplåning av erforderligt rörelsekapital, dels ock borgen av beskaffenhet att kunna godkännas av fullmäktige i riksgäldskontoret. Enligt gjorda åtaganden skulle borgen komma att lämnas av städerna Norrköping och Söderköping, Valdemarsviks köping samt Ringarums kommun, av envar kommun i förhållande till dess innehav av aktier i bolaget.

För egen del har *departementschefen* anfört bland annat följande:

Givetvis kan i och för sig ifrågasättas, huruvida i första hand staten, som innehar säkerhet med bästa förmånsrätt i de båda järnvägarna, bör bistå vid företagens konsolidering genom att nedskriiva sin fordran hos bolaget. Å andra sidan bör emellertid icke fränses att, därest staten ej nu visar bolaget tillmötesgående, bolaget ej länge torde kunna äga bestånd som självständigt företag, i följd varav staten i allt fall lærer snart nog få taga ställning till frågan om bolagets skuldförhållande. Under sådana omständigheter synes det vara befogat att till undvikande av för staten än olägligare konsekvenser redan nu medgiva bolaget den lindring i betalningsskyldigheten för statslånen, som må påfordras för bolagets fortsatta bestånd. Med hänsyn härtill och då den föreslagna skuldregleringen så till vida innebär vissa fördelar för staten, som den på grund av de avsedda bestämmelserna om lånesäkerhet torde kunna betraktas som slutgiltig, har jag ansett mig kunna tillstyrka framställning till riksdagen om densamma genomförande.

I berörda förslag upptagna villkor och bestämmelser i övrigt hava icke givit mig anledning till erinran. Ej heller har jag velat motsätta mig det av stadsfullmäktige i Norrköping ifrågasatta tillägget, att den enligt punkten 5 i förslaget staten förbehållna inlösningsrätten skulle upphöra att gälla, så snart bolaget till fullo guldit sin skuld till staten, samt att bolaget skulle äga rätt att, när det så önskade, inbetala skulden. Dock torde angivas, att staten icke genom detta tillägg avstår från den inlösningsrätt, som i koncessionerna förbehållits staten.

Utredningsmännen hava föreslagit att, därest förenämnda kommuner tecknade borgen för hela det nya statslånet, ombud för staten i bolagets styrelse samt vid revisionen av dess förvaltning och räkenskaper icke vidare skulle utses. Detta förslag, mot vilket enligt vad jag förvissat mig om fullmäktige i riksgäldskontoret icke anse sig böra framställa erinran, innebär ett avsteg från de villkor, som härutinnan hittills gällt för bolagets statslån, och jämväl från nu gällande allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av lån från allmänna järnvägslånefonden. Då emellertid på grund av lånesäkerhetens beskaffenhet statens intressen icke synas oundgängligen kräva bibehållande av nu nämnda tillsyn, vilken är förenad med viss kostnad för bolaget, har jag ehuru icke utan tvekan ansett mig kunna biträda utredningsmännens mening även i denna del.

Vid bifall till vad här föreslagits lærer det få ankomma på Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med detta förslag stadga villkor för åtnjutande av det nya lånet ävensom meddela bestämmelser rörande lånets förräntande och återbetalning m. m.

*Utskottets
yttrande.*

Under hänvisning till den i ärendet lämnade utredningen, får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att statens den 1 juli 1932 beräknade kapital- och räntefordran hos Norrköping—Söderköping—Vikbolandets järnvägsaktiebolag på grund av statslån för anläggning av järnvägar Norrköping—Kummelby—Söderköping och Kummelby—Arkösund samt Valdemarsvik—Söderköping med hamnspår till sjön Yxningen må till den del, densamma överstiger 500,000 kronor, avskrivas under de av departementschefen i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 12 februari 1932 angivna villkor.

Stockholm den 23 februari 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 24.
